

Chov a welfare lam a
alpak

Chov lam a alpak

zoologické zahrady

soukromé chovy

Seznam ZOO, kde je možné vidět domestikované a nedomestikované druhy

	Lama krotká	Guanako	Vikuňa	Alpaka
Zoo Brno			+	+
Zoologická zahrada Děčín			+	+
Zoologická zahrada Hodonín				+
Zoologická zahrada Jihlava		+		
Zoologická zahrada Liberec			+	
Jihočeská zoologická zahrada Hluboká nad Vltavou	+			
Zoologická zahrada Olomouc			+	+
Zoologická zahrada a botanický park Ostrava				+
Zoologická a botanická zahrada města Plzně			+	
Zoologická zahrada hl. m. Prahy		+	+	+
Zoologická zahrada Ústí nad Labem		+		+
ZOO PARK Vyškov	+			
Zoologická zahrada a zámek Zlín-Lešná			+	
ZOO Chleby o.p.s.				+
ZOO Dvorec		+		
Zoopark Zájezd o.p.s.				+
Zoologická zahrada Tábor, a.s.	+			
Zoopark Na Hrádečku	+			
Fauna Park Sedlec, o.p.s.		+		+
Faunapark, o.p.s.	+			

Využití

Česká republika

zisk rouna pro produkci vlny

reprodukce a chov

lamaterapie

lamatreking

mazlíček – spolupráce, péče, kontakt, výcvik

Jižní Amerika

vlna

chov na maso Jižní Amerika (ČR vysoké ceny jedinců)

trus - hnojivo

hlídač stád

nošení břemen - lama

Organizace chovu v ČR

Český klub chovatelů lam a alpak ČKCHL

www.lamaklub.cz

založen 2005

sdružuje chovatele- možnost registrace

nevede plemennou knihu - zodpovědnost na chovateli

pouze pomocí informovanosti a poskytování očkovacích průkazů, může chovatel pečlivými zápisy prokázat původ a stav zvířete – problém zajištění nepříbuznosti párů

zpracovaný standard

Obecně platné zásady ze standardu (1)

Celkový vzhled - Vnější rozměry, výška v kohoutku, délka těla, trupu, krku, nohou, obvod hrudníku, případně šířka zadku jsou souměrné bez disproporcí, s délkou těla shodnou s výškou v kohoutku.

Hlava - tvar podélný, nosní linie je přímá, až lehce zaoblená

Uši - délka úměrná velikosti hlavy

Linie hřbetu - při pohledu z boku vodorovná a při pohledu shora přímá.

Poloha pánve - vzhledem k páteřní linii lehce skloněná

Šířka pánve - odpovídající k harmonické relaci ramenům

Posazení ocasu - vychází z polohy pánve, ocas posazen v prodloužené linii hřbetu

Poloha ocasu - visí rovně dolu

Hrud' - Objem závislý na šířce a hloubce

Přední nohy - vedou zpředu, tak při pohledu ze strany, od kloubu ve svislé rovině dolů.

Prsty u nohou - oba prsty u nohou směřují přímo dopředu

Zadní nohy - probíhají v rovné linii od ohonu k zemi

Vyklenutí - Z pohledu ze strany tvoří zadní nohy od kyčelního kloubu ke kolennímu kloubu a od kolenního kloubu k patě tvar Z. Prsty u nohou jsou ve svislé linii s kyčelním kloubem.

Obecně platné zásady ze standardu (2)

Paznehty - rostou rovně z nehtového lůžka prstu nohy

Tloušťka nohou - přiměřeně silné

Zuby - rostou přímo a souměrné

Čelisti – vhodně utvářené, pokud se řezáky spodní čelisti dotýkají svou plochou předního konce horní čelisti

Uši - lehce zakřivené

Oči - Barva hnědá až černá, šedá a modrá. Modrá barva očí může být spojená s dědičnými vadami- nedoslýchavostí až úplnou hluchotou. Souvislost mezi modrookostí a hluchotou byla prokázána.

Pohlavní orgány

samčí: obě varlata jsou stejně velká a leží v šourku. Velikost varlat má význam pro plodnost samců. Malá varlata mohou mít zřetelný vliv na zmenšení plodnosti, oplodňovací schopnosti

samičí: stydké pysky mají šikmý sklon dozadu ve směru pohybu.

Vemeno - čtyři struky

Vlna - vyskytují se zvířata s řídkou, středně hustou a hustou vlnou; s rozdílným podílem osinových vlasů a spodní vlnou; s různou hustotou vlny na jednotlivých částech těla.

Zvířata vykazující uvedené vady nelze využívat k plemenitbě

víceprstost

zarostlé prsty u nohou

kryptorchismus (jednostranný
nebo oboustranný)

extrémně velký klitoris

vada v obličeji vada čelistí

slepota

hluchota

nedoslýchavost

kýla

ostatní vady

Lama & Alpaca Registries Europe

evropský registr

sídlo Asociace Brig-Glis, Švýcarsko

organizuje registraci alpak a lam v Evropě, bezplatně, online

tvorba cestovních pasů pro lamy a alpaky

podporuje výzkum v oblasti zdraví zvířat a genetiky

Legislativní požadavky na chov

Zákon 246/1992 Sb., Zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání

záleží na účelu chovu

hospodářské zvíře - zvíře chované pro produkci živočišných produktů, vlny, kůže nebo kožešin, popřípadě pro další hospodářské nebo podnikatelské účely, zejména skot, prasata, ovce, kozy, koně, osli a jejich kříženci, drůbež, králíci, kožešinová zvířata, zvěř a jiná zvířata ve farmovém chovu a ryby, včetně zvířat produkovaných jako výsledek genetických modifikací nebo nových genetických kombinací

zvíře v zájmovém chovu - zvíře, u kterého hospodářský efekt není hlavním účelem chovu, a to buď chované v prostorách k tomu určených nebo v domácnosti, jehož chov slouží především zájmové činnosti člověka, nebo zvíře sloužící člověku jako jeho společník

Vyhláška č. 208/2004 Sb., Vyhláška o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat

V případě chovu pro hospodářské nebo podnikatelské účely

Minimální standardy zařízení pro hospodářská zvířata

Stáje dispozičně, technicky a provozně řešeny tak, aby cirkulace vzduchu, prašnost, teplota a relativní vlhkost vzduchu, koncentrace plynů, osvětlení a hluchnost byly udrženy v mezích, které nejsou pro zvířata škodlivé.

Stáje musí umožnit

- denní kontrolu zdravotního stavu, kondice a pohody lam a alpak
- denní kontrolu stavu technického a technologického zařízení
- zabránit vstupu nepovolaných osob a omezit vniknutí jiných zvířat
- umožnit mechanickou očistu, dezinfekci, dezinfekci a deratizaci
- umožnit veterinární vyšetření a ošetření, aplikace a odběr vzorků
- umožnit vyčlenění odděleného prostoru pro hospodářská zvířata vyžadující mimořádnou péči, zvířata poraněná, nemocná nebo podezřelá z nákazy,
- umožnit bezpečné provedení úkonů a činností souvisejících s chovem zvířat a údržbou zařízení.

Podlahy

- odpovídající hmotnosti
- minimalizovat uklouznutí
- nesmí při kontaktu poranit

Použitý materiál na vybavení a zařízení, nesmí být škodlivý a musí být vhodný pro důkladné čištění a dezinfekci. Ustájení konstruováno a udržováno tak, aby neměly ostré okraje, hrany nebo výčnělky, jež by mohly zvířata zranit.

Obecné požadavky na chov lam a alpak

od narození je třeba hospodářská zvířata navykat na přítomnost člověka, kontakt s ním a provádění základních chovatelských úkonů a používání chovatelských zařízení, vybavení a pomůcek

věnovat zvýšenou pozornost březím samicím, samicím po porodu, kojícím a jejich mláďatům

trvalé umístění v zimním období je možné pouze ve výbězích nebo na pastvinách, pokud byla na tento způsob chovu v daných klimatických podmínkách již dostatečně navykána a takový způsob chovu jim nepůsobí utrpení,

musí být ve výbězích nebo na pastvinách zabezpečeno, aby zdroje vody nezamrzly a byly přístupné

nesmí být omezena volnost pohybu ve výbězích nebo na pastvinách

přípevněním závaží

omezena svázáním hospodářských zvířat nebo svázáním různých částí těla hospodářských zvířat, nebo svázáním více hospodářských zvířat k sobě

Vyhláška č. 411/2008 Sb., Vyhláška o stanovení druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči

Uvádí druhy zvířat vyžadující zvláštní péči a vzor žádosti

Z třídy savců (Mammalia) jsou druhy zvířat vyžadující zvláštní péči

všechny druhy z řádu sudokopytníci (Artiodactyla) **s výjimkou lamy krotké (*Lama glama*) a alpaky (*Vicugna pacos*)**

Pro chov lamy a alpaky není třeba povolení od příslušné KVS !

Zákon č. 154/2000 Sb., zákon o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon)

Na chovatele se podmínky zde stanovené nevztahují.

Lamy a alpaky nepatří mezi označovaná ani evidovaná zvířata.

Druhová charakteristika

X

Lama krotká (*Lama glama*)

výška 100 až 120 cm

hmotnost 130 až 250 kg

uši delší a tvarem připomínají banán

nejčastěji červenohnědá srst s bílými až žlutými místy (zbarvení může být různé)

dělení podle typu srsti:

Qara - převažující typ, holý obličej a krátká srst na čele

Chaku- produkuje více vláknů, čelo porostlé srstí

Alpaka (*Vicugna pacos*)

výška 75 až 95 cm

hmotnost 65 až 85 kg

hlava více osrstěná než lama

kratší kulatější uši

dělení podle typu srsti:

Huacaya- převládající typ, je silnější a má kompaktnější kratší srst, vlákno se lépe barví a zpracovává

Suri - vzácná (asi 10 % populace), vlna lesklá, hladká, připomíná vlasy

Chili- přechodný typ

Specifika reprodukce

indukovaná ovulace

páření

březost

Délka březosti	alpaka	lama
dny	341 - 345	338 - 354

Napájení

Nutný přístup k čisté vodě
napájecí nádoby nebo napáječky (plovákové)
Sledovat průtočnost, čistotu

Výběh alpak

- částečně zatravněný výběh
- dřevěný přístřešek s krmivem a podestýlkou
- oplocení

Ustájení

přístřešek

1 strana vždy otevřená

podestýlka

Výběh a pastva

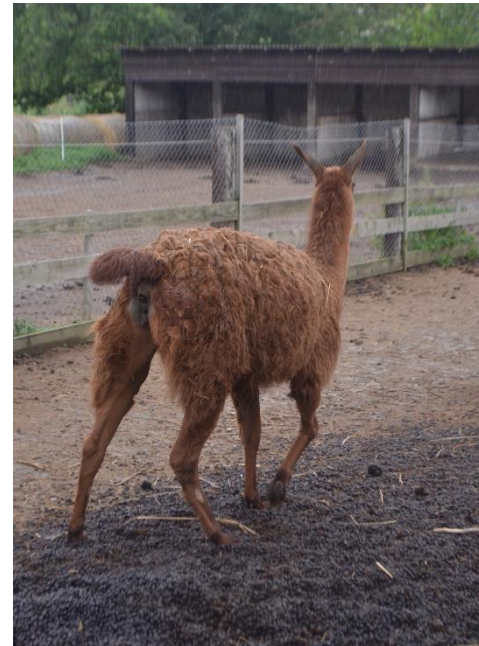
výběh tvrdý i travnatý

Pastva důležitá úživnost

dobrá pastva 1ha = 3-4 dospělé lamy
= 6-7 dospělých alpak

kaliště

– trus pravidelně odstraňovat

Oplocení

dřevěné v kombinaci s pletivem, drátěné
dostatečné výšky
pravidelná kontrola

Hodnocení welfare

Není oficiální metodika pro hodnocení lam a alpak

Modifikace metodiky pro velbloudovité, vypracovaná na základě AWIN protokolů

Hodnocení založeno na 4 principech welfare:

správné krmení, vhodné ustájení, dobré zdraví a odpovídající chování

Posuzování založeno na 3 úrovních:

chovatel, hodnocení na úrovni stáda a hodnocení na úrovni jednotlivce

princip - správné krmení

princip - vhodné ustájení

úroveň:
chovatel
stádo
jedinec

princip - dobré zdraví

princip - odpovídající
chování

Hodnocení

V ČR chov lam a alpak v menších stádech – hodnocení celého stáda

Rozhovor s chovatelem otázky zaměřené na prostředí, zkušenosti chovatele a rutinní postupy v chovu

Hodnocení na úrovni stáda kontrole skupiny zvířat a prostředí (kotce/pastvin), kde jsou zvířata chována

Hodnocení na úrovni jedince je vizuální kontrola zaměřená zejména na hodnocení chování a zdravotního stavu zvířete

Prezentace vznikla za podpory projektu
IVA 2021FVHE/2410/51.